

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne dni in praznike. — Inzerati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za izozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2304.

Vsa Jugoslavija pozdravlja pogodbo s Francijo

Manifestacije v Beogradu ob odhodu ministra Marinkovića v Pariz. — Italija je baže pripravljena skleniti z Jugoslavijo enako pogodbo.

Beograd, 9. novembra. Zanimanje celokupne javnosti je osredotočeno na podpis prijateljske pogodbe s Francijo. Enodušno odobravanje celokupne javnosti je najboljši dokaz, da vežejo oba naroda in obe državi najpriskrnejše simpatije. To se je pokazalo tudi o priliki včerajšnjega odhoda zunanjega ministra v Pariz. Na kolodvoru ga je pričakovala velika množica občinstva, ki je neprestano vzdikala Franciji in navdušeno pozdravljala navzočega francoskega poslanika g. Darda, ki je s celokupnim obsejem francoskega poslanstva spremljal zunanjega ministra na kolodvor. V svoji izjavi, ki jo je podal g. Dard novinarjem po odhodu vlaka, je naglasil, da bi bilo sklepanje pismene pogodbe med Jugoslavijo in Francijo nepotrebno, ker vežejo oba naroda in obe državi mnogo močnejše vezi, kakor pa so pismene pogodbe. Sklenitev pismene pogodbe pa naj tudi na zunaj dokumentira nezlojmljive simpatije in trajno prijateljstvo, ki družijo oba naroda. V diplomatskih krogih se je danes zadrževalo, da je sklenitev prijateljske pogodbe med Jugoslavijo in

Francijo dovedla tudi do znatnega preokreta italijanske zunanje politike. Do čim je Italija doslej odklanjala paralelno prijateljsko pogodbo, hotela na ta način izsiliti od Jugoslavije še nadaljne koncesije, se sedaj zadržuje, da bi bila pripravljena podpisati v najkrajšem času popolnoma enako pogodbo, kakor bo jutri podpisana v Parizu med Francijo in Jugoslavijo. V poučenih krogih se zatrjuje, da je to tudi glaven namen potovanja italijanskega poslanika generala Bodrera v Rim, kjer naj pripravi sestanek med Mussolinijem in dr. Marinkovičem. Za sklenitev takega sporazuma med Jugoslavijo in Italijo se zanima zlasti Anglija, kateri je začela predsedati italijanska imperijalistična in ekspanzivistična politika v Sredozemskem morju in na Balkanu. Angleški krogi upajo, da bi nudila taka pogodba vsaj zaenkrat dovoljno garancijo, da ne pride v Jadranskem bazenu ali na Balkanu do kakih resnejših konfliktov med Italijo in Jugoslavijo, in da bo na ta način poenotila tudi napetost, ki vlada med obema državama.

Odmevi pogodbe v evropskem časopisju

Politični krogi vseh evropskih držav pripisujejo podpisu prijateljske pogodbe izredno velik pomen. — Pogodba bo tvorila največjo garancijo za evropski mir.

Pariski komentarji.

Pariz, 9. nov. Današnji «Temps» piše o francosko-jugoslovenski prijateljski pogodbi med drugim sledeče: Logično je, da je sklenila Francija tako pogodbo z Jugoslavijo, ki je njen zvest vojni zaveznik. Miroljubna politika Jugoslavije v Srednji Evropi in na Balkanu se naslanja v vseh točkah na politiko mednarodnega zblizanja, ki jo povsod zasleduje Francija. Take pogodbe niso naperjene proti nikomur. Tudi to pogodbo prevaja duh zenevskega pakta in je popolnoma v skladu s tem paktom. Vzrok, da se je vse doslej odgodil podpis te pogodbe, leži v tem, ker so i v Beogradu, i v Parizu upali, da bo prišlo do paralelne pogodbe med Jugoslavijo in Italijo. Posebne okoliščine, ki so dovedle do nerazpoloženja med Beogradom in Rimom pa so preprečile uresničitev te nade. Francosko-jugoslovenski pakt pa je brez dvoma orodje miru, in je z njim podana nova garancija za ureditev odnosov v Evropi.

«Echo de Paris» piše, da francosko-jugoslovenski pakt ne bo povzročil nikake spremembe francoske politike. Pogodba je precej enaka francosko-rumunski pogodbi in ne vsebuje nikakih vojaških sporazumov. Obe državi si zagotavljata medsebojno pomoč in se strogo podrejata zenevskim določbam. Mreža naših kontinentalnih pogodb, zaključuje list, je s tem zaključena tako, da lahko sedaj Francija vsem državam, ki so nastale ali ki so se počevale po izidu svetovne vojne, nudi prijateljsko roko.

«Journal» naglašja, da urejuje ta pogodba na miroljubni način vsa vprašanja in vse spore, ki bi lahko nastali in so na ta način vnaprej preprečeni vsi konflikti. Ni dvoma, da bo ta pogodba v veliki meri ojačila in stabilizirala položaj v Evropi. Pogodba temelji na bazi defenzivne zveze, kakršno priporoča pakt Društva narodov. Zato ta pogodba ne more nikogar vznemirjati. Vzne-

mirjajo se pač le oni, ki so bavili z načrti za spremembo današnjega statusa quo v Evropi.

Dunajski komentarji.

— Dunaj, 9. novembra. «Neue Freie Presse» naglašja, da je podpis jugoslovensko-francoske prijateljske pogodbe važen in pomemben diplomatski dogodek, ki predstavlja neke vrste odgovor na nove italijanske zahteve v Maroku in na zblizanje med Italijo in Spanjo. Francija hoče s to pogodbo kar najbolj navezati glavne rivala Italije na Jadrano, Jugoslavijo, da tako ojači svojo pozicijo v južno-vzhodni Evropi. Pogodbi z Rumunijo sledi sedaj pogodba z Jugoslavijo. Glavna fronta jugoslovensko-francoske pogodbe je naperjena proti Italiji. Evropa se vrača nazaj k predvojni politiki.

Rimski komentarji.

Italijanski listi se večinoma omejujejo zgolj na poročila iz Beograda in Pariza in se vzdržujejo vsakih komentarjev. Le «Tribuna» in «Lavoro d'Italia» sta v svojih včerajšnjih številkah prinesla krajše komentarje, iz katerih pa se da posneti, da je podpis francosko-jugoslovenskega pakta rimske kroge v tem trenutku presenetil. Zdi se, da italijanska diplomacija ni računala s tem, da bo Francija s tako energično gesto odgovorila na italijansko demonstracijo pred Tangerjem in v tem trenutku izpodnesla noge tudi italijanski politiki na Balkanu. «Tribuna» pravi, da je treba počakati, ali se bo izkazala ta pogodba kot delo framacije ali pa bo Francija ostala zvesta svoji politiki, ki se je izkazala zvesta o priliki jugoslovensko-albanskega spora. Seveda pa italijanski listi ne morejo pisati o jugoslovenskih zadevah, ne da bi pri tem napadali in klevetali Jugoslavijo. «Lavoro d'Italia» pa zlasti za merja Franciji, da je prej sklenila pogodbo z «vazalno» državo, kakor pa uredila svoje odnose z «velikim italijanskim narodom».

Vojaška zarota v Rusiji

Sovjetske oblasti so odkrile oficirsko in vojaško zaroto, ki je hotela povodom jubilejnega proslava strmoglaviti današnjo diktaturo. — Opozicijske demonstracije v Moskvi

Varšava, 9. novembra. Tukajšnji listi poročajo iz Moskve, da so oblasti v Moskvi in v Leningradu odkrile vojaško zaroto, ki je hotela ob priliki proslave 10-letnice obstoja sovjetskih republik izvesti državni prevrat. Revolucija bi imela izbruhiti istočasno v vseh večjih mestih. Predvsem so zarotniki nameravali napasti Kremelj in vjeti celokupni centralni svet s Stalinom na čelu. To bi bil signal za splošni upor proti sedanjemu režimu. V zvezi s to zaroto je bilo aretiranih večje število oficirjev in vojakov rdeče armade.

— Moskva, 9. novembra. Ob priliki svečane proslave 10-letnice obstoja sovjetskih republik je prišlo na več krajih do demonstracij opozicije proti vladajočemu režimu. V Moskvi so bili po vsem mestu razširjeni letaki in lepaki s slikami Trockega in Zinovjeva, v katerih so pozivali delavstvo, naj se otrese diktature sedanjega režima. V zunanjih okrajih sta imela Trocki in Zinovjev več zborovanj, na katerih sta ostro kritizirala proslavo samo.

Seja Narodne skupščine

Ako bi opozicija ne vlagala svojih predlogov, bi skupščina sploh ne imela nikakega dela. — Slabo zanimanje za sejo. — Novi predlogi in interpelacije opozicije

— Beograd, 9. novembra. Danes se je po 10dnevni pavzi zopet sestala Narodna skupščina. Za sejo pa ni bilo nikakega zanimanja, ker so bile na dnevnem redu povsem brezpomembne zadeve. Današnja seja je znova pokazala, da vlada ni pripravila nikakega gradiva in da se skuša rešiti iz zagate z neprestanim odlašanjem skupščinskih sej. Če bi opozicija ne stavila nujnih predlogov, bi bila Narodna skupščina obsojena na popolno brezdelje. Tudi na današnji seji so bili v razpravi izključno le predlogi opozicije, dočim vlada večina razum prošlega dr. Gosarjevega stanovalskega zakona, ki ga je spravi pred Narodno skupščino pod pritiskom okoliščin, ni predložila Narodni skupščini še nikakega pomembnejšega gradiva, če izvajamo zakone, ki jih je izročil minister pravde in ki so bili pripravljeni že ob priliki zasedanja prejšnje Narodne skupščine.

Današnja seja se je pričela z veliko zamudno sejo ob pol 11. dopoldne. Po prečitani zapisniku je podal zemljoradnik g. Voja Lazic v imenu opozicije izjavo, v kateri ostro protestira proti postopanju vlade, ki stalno odlaža sejo Narodne skupščine. Prišli smo že tako daleč, je naglasil govornik, da se Narodna skupščina sestane komaj enkrat na teden in še takrat razpravlja le o manjvažnih zadevah. V kolikor pa spravi opozicija na dnevni red važna in aktualna vprašanja, pa vlada večina s svojo trgovlavoštvostjo onemogoča vsako delo. Naglasil je, da se morajo poslanci strmovati pred volilci, ki so jih izvolili za delo, ne pa za to, da vlečejo samo poslanske dnevnice. Če vlada večina to mirno prenaša, opozicija ne more še nadalje trpeti takega postopanja. Govornik zahteva, da se ta njegova izjava zabeleži v zapisnik, kar pa je vlada večina odklonila.

Predsedujoči dr. Hranica se je nato v daljšem govoru spomnil umrlega poslanca dr. Ladišlava Poliča in naglasil njegovo veliko sposobnost zlasti na državnopravnem polju. Poslanci so stoji poslušali njegov govor in počastili spomin pokojnika s trikatnim «Slava mu!»

Nato je predsednik podal poročilo o tekočih zadevah.

Odbor za pretres zakonskega predloga dr. Budisavljevića glede izpremembe občinskega zakona za Hrvatsko in Slavonijo je predložil svoje poročilo. Tudi odbor za postavitev spomenika umrlemu generalu Ko-

vačeviću je podal svoje poročilo. Oba zakonska predloga bosta takoj natisnjena in razdeljena poslancem, na kar bo o njih razpravljala Narodna skupščina. Vojni minister general Hadžić je predložil osnutek zakona o zračnem prometu. Za pretres tega zakona bo izvoljen poseben odbor.

Posl. dr. Krajač je vložil interpelacijo na notranjega in trgovskega ministra, v kateri zahteva pojasnila glede šikan inozemskih turistov v obmejnih conah. Množe se namreč pritožbe, da delajo obmejne oblasti inozemskim turistom pri prekoračenju meje težkoče. Posl. dr. Grisogono pa je vložil interpelacijo na ministra pošte glede ukinitve poštne direkcije v Splitu.

Glede interpelacij, ki jih je vložil na ministra socijalne politike posl. g. Petecan, je izjavil dr. Gosar, da bo odgovoril na nje, čim zbere potrebno gradivo. Poslanec g. Nastas Petrović je vložil nujni predlog glede likvidacije zemljoradniških meničnih dolgov. Ker pa ni bil navzoč, da bi svoj predlog utemeljil, je minister za poljedelstvo dr. Stanković nujnost predloga odklonil. Posl. dr. Trumbić je vložil nujni predlog glede spremembe občinskega reda za občinske zastopne hrvatskih in slavonskih mest, izvzemši Zagreba. Predlog je sličen predlogu posl. Budisavljevića in bo o njem razpravljali isti odbor. V imenu notranjega ministra je minister brez portfelja Velja Popović sprejel nujnost, obenem pa izjavil, da namerava vlada v kratkem predložiti zakon o občinah, s katerim bodo rešena vsa ta vprašanja. Zemljoradnik Jovo Tupanjanin je predložil nujni zakonski predlog o likvidaciji zemljoradniških dolgov. V utemeljitvi svojega predloga je naglasil, da se selštvo vedno bolj pogreza v dolgove, kar je predvsem posledica čim dalje bolj neznošnih davčnih bremen.

Ta zadolžitev je že tako velika, da grozi celokupnemu selštvu neizogiben polom in je zato zakonska rešitev tega problema nujno potrebna. V dokaz svojih trditev je navedel, da je na hitro roko izvedena anketa samo v nekaterih oblastih dokazala, da segajo ti dolgi v milijarde. Tako znašajo dolgi v zagrebški oblasti 90 milijonov, v osješki 50, v Bački 260, v sremski 174 milijonov Din itd. (Ni manj občutna je zadolžitev tudi v Sloveniji, ki jo davki najbolj pritiskajo).

Seja ob 12.30 še traja.

Zagrebska SDS za sodelovanje z radičevci

— Zagreb, 9. novembra. Včeraj se je vršila seja eksekutivnega odbora oblastne organizacije SDS. Seje se je udeležil tudi posl. dr. Budisavljević, ki je podal obširno poročilo o političnem položaju. Obširno se je bavil z osnovanjem seljaške demokratske koalicije in pojasnil, da je to za enkrat le parlamentarna koalicija, pri čemer obdržita obe stranki svojo samostojnost. Fuzija obeh demokratskih strank je vse dotlej nemogoča, dokler demokratska stranka ne bo imela korajžje, da prelomi koalicijo z radikali.

V debati so govorniki naglašali, da je napravilo sodelovanje med SDS in HSS v narodu najboljši vtis in da se splošno odobrava. Pomirjenje obeh najmočnejših strank na Hrvatskem, ki sta se doslej najhujše borili, bo brez dvoma rodilo obilne plodove.

Odbor je izrekel poslancem klubu SDS zaupnico in mu pustil proste roke, da tudi nadalje vodi politiko v cilju pojava demokratskih sil v narodu in v Narodni skupščini. Nato je sledilo še poročilo o delovanju delegacije v občinskem svetu.

„Ruski odgovor Chamberlainu“

— Moskva, 9. novembra. V odgovor na prelom odnosov med Anglijo in Rusijo je bila v Rusiji uvedena akcija za zbiranje prispevkov za zgradbo posebne zračne flotile. Subskripcija je imela nepričakovan uspeh. Iz zbranega zneska je bilo nabavljenih 30 velikih, po najmodernejšem sistemu zgrajenih vojnih letal. Včeraj se je v zvezi s proslavo 10-letnice obstoja sovjetskih republik izvršila na moskovskem letališču svečana predaja teh letal rdeči armadi. Slovesnosti so se udeležili nad 100.000 ljudi. Ta letala bodo tvorila poseben oddelek, ki bo nosil čudno zveneče ime: «Ruski odgovor Chamberlainu».

ŠE VEDNO ATENTATI V AMERIKI

— Newyork, 9. novembra. Veliko državno gledališče v Hammondu v državi Indiana so popolnoma razrušile tri dinamitske bombe. Tukajšnji krogi menijo, da so izvršili atentat ameriški anarhisti in simpatizerji Sacca in Vanzettija.

Borba za skupščinski poslovnik

— Beograd, 9. novembra. V parlamentarnih krogih se mnogo razpravlja o nameravani izpremembi skupščinskega poslovnika. V vladnih krogih vzbuja osobito vznemirjenje delstvo, da se proti nameravani izpremembi tudi g. Davidović kot šef vladne stranke. Zatrjuje se, da so nastali zaradi tega v vladi novi spori, ter da bo imel demokratski poslanski klub jutri dopoldne sejo, na kateri bo razpravljalo samo o tem vprašanju. Glede na to, da se je g. Davidović solidaliziral z opozicijo, ki se nameravanim izpremembam odločno protivi, se vladni krogi boje, da bo nalezela namera vlade na tako hud odpor, da je malo upanja, da bi Narodna skupščina predlog vlade odobrila. Vladni krogi skušajo z vsemi sredstvi pritiskati na demokrate, naj bi v tem vprašanju ne delali težkoč. Groze pa, da bodo v nasprotnem slučaju napravili tega vprašanje nadaljnega obstoja vladne koalicije. V opozicijskih krogih vlada prepričanje, da v vladi ne bo prišlo do sporazuma in da je to le nova točka vedno večjih nesoglasij v vladni koaliciji.

Junaška sestra

— Newyork, 9. novembra. V Bernardvillu v državi Newjersey je v tamošnji sirotišnici o polnoči izbruhnil nenadoma požar. Sestra Mary Gabriel je takoj dala znak, da gori in je z neprimerno požrtvovalnostjo rešila gotove smrti 68 otrok, katere je znosila enega za drugim skozi dim in ogenj. Sestra je dobila na nogah težke opekline, ker so bila tla od plamena popolnoma razbeljena. Ko je dospela požarna bramba, je junaska sestra že dokončala svoje reševalno delo in se onesvestila. Zgoreli so samo trije otroci.

BORBE MED RUSI V ŠANG-HAJU

— Šangaj, 9. novembra. Policija, ki je branila sovjetski konzulat pred napadi demonstrantov, je po pomoti aretirala sovjetskega konzula in podkonzula. Ker se demonstracije proti sovjetskemu konzulatu nadaljujejo, je policija zgradila okoli konzulata barikade.

Narodna banka za zaščito vlog naših izseljencev

Pod predsedstvom Ljubomira Srečkovića, vršilca dolžnosti guvernerja Narodne banke, se je včeraj dopoldne vršila v Beogradu seja bančnega glavnega upravnega odbora, ki so ji prisostvovali skoro vsi člani. Seje se je udeležil tudi vladni komisar Dušan Djokić. Po razpravi o tekočih vprašanjih je predložila glavnemu upravnemu odboru poročilo komisija, določena za izvršitev ukrepov v svrhu rešitve guvernerskega vprašanja. Člani te komisije so Gjordje Radojlović, Voislav Sola, Ignat Bajloni in Gedeon Djundjerski. Komisija je zlasti podrobno poročala o svojih posredovanjih pri kompetentnih ministri radi rešitve tega važnega vprašanja. Z ozirom na to poročilo je bilo sklenjeno, da se komisiji poveri nadalje vodstvo akcije v tej smeri. Razpravljalo se je zatej o sorazmernju med posameznimi zadolžitvami in vplačanim kapitalom, kakor tudi o garancijskih pismih, ki jih izdajajo denarni zavodi, s katerimi je v zvezi Narodna banka. Na predlog člana upravnega odbora Toše Mihajlovića se je govorilo tudi o propadlih vlogah naših emigrantov pri posameznih bankah, ki so prišle v zadnjem času v konkurz. Govorilo se je tudi o potrebi zaščiti vložnikov, kakor tudi o slabem vplivu na kredit in ugled države, ki so ga izzvale izgube. Sklenjeno je, da se to vprašanje sproži tudi v ministrskem svetu in da se podvzamejo potrebni ukrepi za zbiranje in zavarovanje teh vlog v bodočnosti. Direkcija Narodne banke je predložila poročila o delih za zgradbo nove tiskarne novčanice, kakor tudi o dogodkih od poslednjega sestanka glavnega upravnega odbora.

ŽALOSTNA USODA NARODNEGA ODPADNIKA

— Celovec, 9. novembra. Včeraj je bil odprt koriz nad premoženjem odvetnika dr. Ernesta Mravljaga, znanega narodnega odpadnika in bivšega voditelja mariborskih Nemcev in nemškutarjev. Pasiva znašajo 700.000 šilingov (5.6 milijona Din). Kritja ni nobenega.

FRANCOSKI DELEGAT PRI DRUŠTVU NARODOV

— Zeneva, 9. novembra. Na meso odstopnega francoskega delegata pri Društvu narodov Franklina Bouilloja je bil imenovan Paul Boncour.

STANOVANJSKA ZAŠČITA V NEMCIJI

— Berlin, 9. novembra. V parlamentarnem odboru za stanovanjsko vprašanje je izjavil justični minister, da v doglednem času ne bo dovoljeno povišanje stanarine.

CENZURA V RUMUNIJU

— Bukarešta, 9. novembra. V Rumuniji je zopet uveden preventivna cenzura. Vsi članki o princu Karlu so zabranjeni.

REKORD STROJEPIŠKE

— Pariz, 8. novemb. Angležinja Mitchell je potolkla svetovni hitrostni rekord v strojepisju. Gospa Mitchell je napisala v 20 minutah 12.000 črk.

SREČA V NESREČI

— Pariz, 9. novembra. Neki 11 let stari, od rojstva slepi deček je nenadoma spregledal, ko ga je povozil avto.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Berlin 13.58 — 13.57 (13.515), Curih 1094 — 1097 (1095.5), Dunaj 8.006 — 8.035 (8.02), London 276.3 — 277.1 (276.7), Newyork 56.65 — 56.85 (56.75), Praga 168.05 — 168.85 (168.45), Trst 310.25 — 310.75 (—), Pariz 223 bl.

Efekt: Celjska 164 d., Ljubljana kred. 133 d., Kreditni zavod 160 d., Večve 133 d., Stavbna 56 d., Šešir 104 d., Ruše 280 — 295, Prašedion 890.

Lesni trg: Tendence nespremenjena. Zaključeno 2 vagona bukovih drv, suhih, fr. vag. nakl. postaja po 19. Povpraševanje je za bukov les 1 in 2 m, 925 cm, 10 odstotkov okroglosti, jelka in smreka ostalo ter tudi taminski les.

Deželni pridelki: Tendence za žito nespremenjena, za turščico še nadalje čvrsta. Zaključkov ni bilo.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: London 276.3 — 277.1, Newyork 56.65 — 56.85, Pariz 222.25 — 224.25, Milan 309.40 — 311.40, Curih 1094 — 1097, Berlin 1354.2 — 1357.2, Dunaj 800.5 — 803.5, Praga 168.05 — 168.85.

Efekt: 7 odst. invest. posojilo 1921 83 en četrti — tri četrti, 2 in pol odst. vojna škoda 396 — 398, Hipotekarna banka 57 in pol — 58, Ljubljanska kredita 125, Prašedion 890, Trboveljska 475 d., Večve 132 in pol — 136.

INOZEMSKJE BORZE.

— Curih. Devize: London 25.255, Newyork 516.60, Pariz 20.3625, Milan 26.30, Berlin 123.57, Beograd 9.135, Praga 15.375.

Ljubljanska univerza ogrožena

Redukcija medicinske in tehnične fakultete — Izvajanje Vukičevićevega programa štedenja. — Odgovornost SLS

Ko so v Uzunovičevi vladi letos sedeli naši klerikalci, je tedajni prosvetni min. predsednik Velja Vukičević napovedal redukcijo srednjih šol in tudi posameznih fakultet na naših univerzah. Napovedano redukcijo je utemeljeval s potrebo štedenja v državni upravi.

Ker tedaj ni pretila neposredna nevarnost redukcije našega šolstva, Vukičević napovedi in želje niso zbudile posebnega zanimanja v javnosti in tako je bilo tudi mogoče, da je vladna večina v Narodni skupščini s sodelovanjem klerikalcev kljub protestu opozicije in zlasti sam. demokratov uveljavila famozno določbo v finančnem zakonu za l. 1927/28 o redukciji srednjega šolstva, ki je izzvala splošno ogorčenje v državi, ko se je pričela izvajati.

Vukičevićeva napoved redukcije fakultet na naših univerzah prihaja sedaj do uresničenja. Novi državni proračun za l. 1928/29 bo znatno zmanjšal na izdatkih, sicer ne za centralno državno upravo, ki jo obremenjuje preveliko število 18 ministrstev, ampak na izdatkih za socialno politične in narodno gospodarske namene in seveda tudi za šolstvo.

V zvezi s tem proračunom so se pojavili glasovi, da se nameravata okrniti tako zagrebški kakor ljubljanska univerza. Ljubljanski univerzi preti nevarnost, da se uklene na njej medicinska in tehnična fakulteta. Ker so klerikalci v vladi, seveda ni nobenega govora o morebitni ukinitvi bogoslovne fakultete.

Umevno je, da so vesti o redukciji fakultet na naših univerzah zbudile ogorčenje in proteste tako v Zagrebu kakor v Ljubljani med akademsko, omladino in v javnosti.

Tako je dijaški radikalni klub «Slovenski Jug» v Ljubljani na svoji snodni izredni seji dne 8. t. m. soglasno sklenil, najodločneje protestirajo in po svoji moči ukrenijo vse potrebno proti kakršnikoli okrnitvi celokupnosti univerze v Ljubljani, ter je danes odposlal ministru prosvete naslednjo brzojavko:

«Ministru prosvete dr. Kostu Kumandžiju, Beograd. Zavedajoč se v polni meri kulturne in nacionalne važ-

nosti univerze tako za brate Slovence kakor tudi za ves naš narod, — čigar sinovi se iz vseh krajev države v čimdalje večjem številu na njej strokovno izobražujejo in prilagajujejo bratski vzajemnosti, — prosimo, da se z novim univerzitetnim zakonom ohrani integriteta ljubljanske univerze ter se ji tudi nadalje omogoči dostojno naučno in znanstveno delo. — Študentski radikalni klub «Slovenski Jug» v Ljubljani.

Kakor poroča današnji «Slovenec», je tudi katoliški akademski dijaštvo na svoji skupščini sprejelo resolucijo, v kateri protestira proti nameravani ukinitvi medicinske in tehnične fakultete v Ljubljani, Nobenega dvoma ni, da se bo protestom proti okrnitvi naših univerz, ki spada menda v program Vukičevićeve vlade na podlagi svoječas- nih njegovih napovedi pridružila tudi vsa ostala akademska omladina in celokupna naša javnost, ki je smatrala popolno univerzo v Ljubljani od nekdaj za eno najvažnejših potreb naroda.

Prav tako tudi ni nobenega dvoma, da je nadaljni obstoj neokrnjene ljubljanske univerze in njena nadaljna izpolnitev v največji meri odvisna od SLS, ki je slovenska večinska stranka in je zastopana v vladi. Sicer je značilno, da se vrše redukcije šolstva baš v času, ko sodelujejo naši klerikalci v vladi, vendar pa si ne moremo misliti, da bi kljub blejskemu paktu pristali tudi na redukcijo ljubljanske univerze, za katero so se hudo zavzemali celo takrat, ko ni bila ogrožena. Sicer je vero v iskreno klerikalno skrb za našo kulturne zavode resno omajala redukcija srednjega šolstva na podlagi letošnjega finančnega zakona, prav zaradi tega pa je treba naglašati odgovornost SLS za nameravano redukcijo ljubljanske univerze, ker se pojavljajo tozadevni nameni v času, ko sodeluje v vladi, ki jo brani in zagovarja z vsemi svojimi močmi. Sedaj je čas, da SLS z dejanji dokaže svojo skrb za ljubljansko univerzo, nad katero je dovolj grešila že pred vojno, ko je klerikalni deželni odbor zapravil vseučilski fond.

Ljubljanska univerza mora ostati neokrnjena in se mora še izpolniti, to je zahteva vse slovenske javnosti!

so ga k temu orožniki prisili z batinami in puškinimi kopiti.

Razprava se še nadaljuje, ker morajo zaslišati še nekatere priče.

V začetku preteklega leta se je v vasi Nemenikučah pri Beogradu zaljublil Vojislav Ješić v stasito devojko Zoro, hčerko bogatega kmeta Miloja Lukića. Ješić je bil oženjen, pa ga to motilo. Ločil se je od svoje žene in pričel dvoriti lepi Zorki.

Obljubil ji je zakon in bogve kaj še. Nekega dne je Zorka nenadoma izginila iz vasi in govorilo se je, da jo je odpeljal Vojislav Ješić. Po šestih mesecih skupnega življenja se je Vojislav naveličal Zorke in jo odpodil domov. Zorka je zato Vojislava tožila in zahtevala 10 tisoč dinarjev odškodnine. Sodnik ju je skušal pomiriti. Zorka je pa trdno vztrajala na svojih zahtevah. Obtoženi Vojislav pravi, da je siromak in ne more plačati odškodnine ter naj se ga obsodi. Zorka mu je z detetom v naročju, ki je baje Vojislavovo, zabrusila. — Sedaj ne moreš plačati? Prej si pa mogel vzeti od mene vse, kar sem imela!

— Kaj sem ti vzela? Kaj govoriš? — Kaj si mi vzela? Sai še srajce nisi imel na sebi!

Ko so sodniki Vojislavu povedali, da je obsojen na 2 leti težke ječe in 5000 dinarjev denarne kazni, se je pokesal in rekel:

— Gospod sodnik, hočem, da se pomirim z Zorko.

— Prepreno je: kar je, to je, je do dal Zorkin oče.

Akademski omladini!

Ljubljanska akademska omladina ima pred seboj mnogo perečih problemov, ki jih more z uspehom rešiti le naša najvišja stanovska organizacija — Svet slušateljev ljubljanske univerze.

SSLU mora zastaviti vse sile, da dosežemo zadostne kredite s strani države za ljubljansko univerzo, da bo omogočen njen normalen razvoj in napredek. Naša univerza mora imeti vse pogoje za normalen razvoj in prosopek.

SSLU mora biti vedno na braniku vitalnih interesov naše Almae Matris na delu za njeno izpopolnitev in razcvet.

Prav tako mora SSLU zainteresirati najširše sloje našega naroda za delovanje in položaj naše univerze, da jih seznanji z vsemi težavami in problemi, ki so v ozki zvezi z delom in življenjem na univerzi. S tem se bo dvignil ugled te naše najvišje znanstvene institucije, ki mora postati prava duševna last vsakega naroda.

Socialni položaj naših študentov je še resno ogrožen. Treba je definitivno rešiti vprašanje bolniške blaginje, katerega rešitvi so stališči ovrže boš oni, ki bi bili predvsem pozvani, da podpirajo naše stremelje. Prav tako važna je tudi ustanovitve skupne akademske menze in podpornega društva. Za realizacijo teh vprašanj je bila zamišljena velika akcija po vsej Sloveniji (Akademski dan), ki pa je zaspala, ker vodstvo te akcije ni bilo v pravih rokah. Nujna potreba je, da se pokret obnovi in izvede.

Ugled akademske omladine mora biti zavarovan napram vsakomur in povsod. Ne smemo dovoliti, da se ravna z akademiki na način, ki ne odgovarja akademskim običajem. Zato hočemo skrbeti, da bo to zavarovano tudi z zakonskimi predpisi. Študentje, ekskurzije posameznih fakultet in oddelkov in ostale olajšave za študije morajo biti prva skrb SSLU. Krivice ne smemo trpeti in naša omladina se mora vedno najodločneje zavzemati za svoje pravice. Naši univerzi se morajo v ta namen nuditi ista sredstva kakor ostalim univerzam v državi.

Posebno pa se mora SSLU posvetiti delu v mednarodni študentski organizaciji in v zvezi študentov naše kraljevine, ki je bila osnovana največ po naših naporih in z našim stvarnim delom in sicer po onem programu, za katerega smo dobili popolno zaupanje. Nikoli se ne more dovolj povdariti, kako velike važnosti je to delo za naše študente, ki si z njim morejo pridobiti mnogo olajšav za študij v inozemstvu, za znanstvene ekskurzije, zdraviljenje itd. Pripominjamo še, da se bo v tem študijskem letu vršil mednarodni sestanek študentov (CIE) v Ljubljani in ob tej priliki bomo morali pokazati, da smo sposobni tudi v mednarodnem študentskem življenju igrati odločilno vlogo.

Mnogo je še problemov, ki jih naj reši SSLU v svojem bodočem poslovanju. Toda, če razmišljamo o vseh teh problemih, ki smo jih poprej navedli, nam bo jasno, kolike važnosti je, komu boste poverili to veliko, težko in odgovorno polno delo. To delo morejo v redu in v največje zadovoljstvo izvršiti le sposobni ljudje, ki

so s svojim dosedanjim nesebičnim in požrvalnim delom v SSLU dovolj dokazali svoje popolno razumevanje za splošne študentske probleme, za cilj te naše važne in najvišje organizacije. So to ljudje, ki so z onimi sredstvi, katera so jim bila na razpolago, kljub vsem oviram svojih nasprotnikov dosegli zavirljive rezultate in uspehe. Edino oni so živa garancija, da se bo delovni program liste «Delovne omladine» res izvršil tako, kakor to pričakuje vsak visokošolec, ki mu je na srcu napredek univerze, naroda in države.

Naše delo je, ki smo ga vedno vršili z največjo marljivostjo, najbolje kaže trezni in zavedni akademski omladini, komu naj poveri svoje zaupanje. Vaše sedanje zaupanje je obenem tudi vaše priznanje za naše dosedanje delo. Sodite nas po tem delu! Bodite prepričani, da bomo — kakor dosedaj — s svojim delom lahko pokazali, da znamo ceniti vaše zaupanje in da smo v stanu udeležiti vse probleme, ki smo si jih stali za cilj.

Na tebi je, omladina, koliko svojih zastopnikov si boš izbrala, ki bodo mogli izvršiti vse, kar želiš in smatraš za koristno in potrebno. Čim več zastopnikov bo izvoljenih na «Listi delovne omladine», tem intenzivnejše in uspešnejše bo delo v Svetu.

Akademska zavest in ljubezen do naše univerze mora tudi sedaj priti do jasne in odločne izraza: hočemo uveljaviti delo, hočemo sposobnih ljudi, hočemo pravo študentsko reprezentanco!

V Ljubljani, dne 7. novembra 1927.
Zastopniki liste «Delovne omladine».

Lista «Delovne omladine». JNAD «Jadrana» in «Slovenske Juge» za Svet slušateljev ljubljanske univerze dne 11. novembra 1927.

Kandidati: 1.) Iskra Vekoslav, jurist, 2.) Jurković Ljubo, filozof, 3.) Babić Mihovil, kemik, 4.) Suklje Vladimir, jurist, 5.) Pavlič Kajetan, filozof (abs. tehnik), 6.) Kozina Ljuba, filozofinja, 7.) Čulafić Milan, tehnik, — Revizorji: 1.) Podpac Rudolf, jurist, 2.) Toma Maksimović, filozof (abs. tehnik), 3.) Valda Branko, tehnik. Omladini! Glasujte vsi za listo B! — Za listo «Delovne omladine»!

Prosveta

Gostovanje Josipa Križaja

Lani je gosp. Križaj gostoval v partiji Kečala in utrdil svoj sloves, da je seriozen operni umetnik, basist solidnega, metlno zvonkega, v vseh legah izdatnega, vrlo prijetnega glasovnega materialja, dovršenega, inteligentnega petja in odlične igre. Po predolgi pavzi je nastopil sinoči v partiji Melista, paradni ulogi vseh dobrih bastov, in žel zopet velik, zaslužen uspeh. Podaja ga zares demonski in kavalirski, z vseskoj okusno efektivno igro, zmagovito prodornim glasom, vzorno vokalizacijo in idealno pevsko tehniko. Njegovo fraziranje je na višku. Dasi je bil pevski in igralski vseskoj izvrsten, je prinesel zlasti pesem o zlatu in podoknico imenitno, vredno najuglednejše scene. Občinstvo je pozdravilo vedno dobrodošlo rojaka umetnika takoj, ko se je pojavil ter ga je odlikovalo po vseh dejanjih s prisrčnim aplavzom.

Sprememba dramskega repertoarja. Ker je ga Medvedova obolela na angini, se vprižori danes v sredo zvečer v ljubljanski drami mesto naznanjena drama «Dva bregovca» drama «Polnoč» za isti abnoma, to je red D.

Zdenka Zikova, odlična pevka, ki je bila za časa delovanja v ljubljanski operi, ena najboljših priljubljenih članic našega solistskega ansambla ter je sedaj primadona zagrebške opere, priredi na splošno željo v

pondeljek 1. t. m. v veliki Unionski dvorani koncert. — Med drugimi točkami poje veliko arijo iz opere «Turandot», katere premijera bo to soboto v zagrebški operi z g. Zikovo v naslovni ulozi. — Predprodaja vstopnic se že vrši v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sreda, 9. novembra 1927; katoličani: Božidar; pravoslavni: 27. oktobra: Nestor.

Jutri: Četrtek, dne 10. novembra 1927; katoličani: Andrej; pravoslavni: 28. oktobra: Arsen.

DANASNJE PRIREDITVE.

Drama: «Polnoč». D.
Opera: Zaprt.
Kino Matica: «Zena, ki ne reče ne».
Razstava Cuderman Maleš od 10. do 16. ure v Jakopičevem paviljonu.

Predavanja: ob 20. v Unionu: prof. Vavc potiči o temi: «Aranžma izložbe». — Ob 18. v ženski bolnici: dr. Fr. Debeve: «Patološki vplivi na topografijo organov prsnega koša».

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Bahovec, Kongresni trg; Ustar, Sv. Petra cesta; Hočevar, Sp. Šiška.

Sport

ZAKLJUČEK ROKOBORBE V BUDIMPEŠTI

V Budimpešti so se vršila te dni mednarodna tekmovanja rokoborcev-amaterjev, ki so se ga udeležile skoraj vse evropske države, med njimi tudi Jugoslavija. Tekmovanja, ki so se vršila za evropsko prvenstvo, so končala takole: mušja teža: Gozzi (Italija), peresna teža 1. Vili (Estonoska), 2. Karpati (Madžarska), 3. Ekeberg (Norveška), lahka teža: 1. Sperling (Nemčija), srednja teža A: 1. Papp (Madžarska), srednja teža B: 1. Szabo (Čehoslovaška), teška teža: 1. Bado (Madžarska), 2. Riechhof (Švedska), 3. Urban (Čehoslovaška). V tej mednarodni borbi je torej zmagała Madžarska, ki si je izvojevala 9 točk in dve zmagi pred Estonosko, ki ima sicer 9 točk vendar samo eno zmago. Švedska je dosegla 6 točk, dočim so ostale države Avstrija, Francija, Jugoslavija, Turčija itd. brez točk. V obče se pa naglašalo, da je sodnijska komisija pri teh tekmovanjih postopala zelo rigorozno in v prilog Madžarom.

Finale za srednjeevropski pokal. V nedeljo se je odigrala na Dunaju revanšna tekma v finalu za srednjeevropski pokal med Sparto in Rapidom. Kakor znano, je Sparta v prvem srečanju v Pragi porazila Rapid s 6 : 2 in zato ni verjetno, da bi izgubila pokal, kajti nemogoče je, da bi Rapid odpravil najmanj s petimi goli difference. Na Dunaju vlada za tekmo ogromno zanimanje. Sparta nastopi skoraj v isti postavi kot pred 14 dnevi, dočim bo Rapid izločil Kuthana in Horvatha in ju nadomestil s prodornejšimi igrački.

Korupcijske afeze vsepovsod. Zadnje čase so se začele množiti korupcijske afeze tudi v sportnem življenju. O taki radi afezi, v katero je zapleten italijanski prvak FC Torino so listi že obširno poročali, sedaj pa prinašajo praški listi slično afezo, katero je baje zagrebel sportni klub Vršovice. Znani branilec Viktorije Žižkov, Anton Stehlik je dobil baje tik pred prvenstveno tekmo Viktorije Žižkov v Vršovicah ponudbo za izplačilo 1000 Kč, če bo v tekmi uganjal pasivno resistenco, da bi Vršivicam omogočil zmago. Stehlik pa se ni dal podkupiti in je zadevo ovdal. Proti Vršovicam je uvedena preiskava.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Krvave posledice ženske moči. — Stric morilec nečaka. — Dve leti ječe zaradi zapeljavanja dekleta

V Zagrebu so čeraj ponoči javili policaji Milanu Butkoviću, da je v stanovanju Dragotina Kukoviča v Vodnikovih ulici nastal pretep in je neki človek obležal mrtev na tleh. Redar je takoj odšel pred stanovanje in našel pred stanovanjem elektrotehniko Kukoviča nekega človeka v mlaki krvi. Na vprašanje, kaj se je zgodilo, so mu Kukovič in drugi prisotni izpovedali, da je med Josipom Šulerjem in Lovrom Čurkovičem nastal pretep. Ko je Šuler odšel na hodnik, ga je tam počakal Čurkovič, ga zabolal z nožem ter ga težko poškodoval. Šulterja so težko ranjenega odpeljali v bolnico. Čurkoviča je pa redar odvedel na stražnico. Najprej je redarstvo zaslislalo Kukoviča, ki je izjavil, da je slavil svoj god in med drugimi je povabil tudi slugo Adama Vučaka, strojarja Josipa Šulerja in tudi Terezijo Medvedova je prišla. Ta se je pričela pretepati z Adamom Vučakom, da pokaže, kako je močna. Terezija ga je res vrgla na tla. Tedaj jo je Šuler pozval, naj pusti v miru njegovega prijatelja. Terezija mu je odgovorila, da se tudi njega ne boji. Šuler je bil užaljen in jo je pograbil okoli pasu, jo dvignil v zrak in odnesel do vrat. Terezija je tedaj Šulerja opsovala in odšla iz stanovanja. Kmalu nato je vstopil lastnik vinotoča Čurkovič in je nahnulil Šulerja, da je brezobziren, ker mu je pretepel ženo. Ko je Šuler s Kukovičem odšel, je srečal na hodniku Čurkoviča. Ta je Šulerja ponovno napadel in mu grozil s pestjo.

Šuler ga je sunil v stran, kar je Čurkoviča tako razjarilo, da je udaril Šulerja z nožem po vratu in odšel domov. Čurkoviča so na podlagi te izpovedi aretirali in oddali sodišču.

★

V noči od 12. na 13. julija t. l. so našli mrtvega v nekem gozdu pri Samoboru Mija Kovačič. Nekdo ga je udaril po glavi s sekuro. Tome Kovačič je bil stric pokojnega in osumil so njega, da je morilec. Državno pravdnštvo je dvignilo proti niemu obtožnico radi tajnega umora.

V obtožnici je navedeno, kako je usodne noči prišel Kovačič iz mlina z vrečo moke na hrbtu. Od zadaj se mu je med potjo pridružil Tomo Kovačič in pustil, da je nečak šel nekoliko korakov naprej. Nenadoma se je pa udaril s sekuro po glavi, da se je Mijo na mestu zgrudil mrtev na tla. To zločinsko dejanje je Kovačič izvršil radi napetega razmerja, ki je vladalo med njim in nečakom. Po smrti Kovačičevega očeta sta se namreč vedno prepirala, zato se je Tome odločil, da se osveti pri prvi priliki.

Orožništvo v Samoboru je takoj aretiralo morilca in ga zaslislalo. Ta je svoj čin takoj priznal. Tudi pred sodiščem v Samoboru je Tome priznal, da je umoril nečaka. Pred velikim senatom v Zagrebu se je včeraj vršila glavna razprava, na kateri je Tome zanimal vsako krivdo. Pravi, da je v Samoboru priznal umor samo zato, ker

praznovanje, ki bo meščanom bogato doplačalo to neprijetno presenečenje.

Ta čas je vzbudilo pozornost bivših ljudi nekaj drugega. Aeroplani, ki so se zdeli dotlej kot mušice na nebu, so se približali tako, da jih je bilo mogoče razločno videti. Blizu zaliva so se uvrstili v obroč in obkolili trdnjavo sv. Jurja. Spustili so se na morje kakih petdeset metrov od trdnjave.

Stali so nepremično, nihče se ni pokazal iz njih. Podobni so bili jati gavrano, ki čakajo znamenja, da planejo na mrhovino.

— Novi aeroplani! — je vzkliknil Paul Verneil.

Od jugovzhoda se je bližala nova falanga aeroplanov.

— Italijanska eksdral!

Italijani so leteli hitro, da se čim prej združijo s Francozi. Ko so prileteli do zaliva, so se uvrstili v zrak v velik krog in obstali v višini tristo metrov nad trdnjavo.

V Benetkah je bilo vse tiho. Dož je bil najbrž že opozorjen in je odredil, naj policija razžene na obali zbrano množico radovednežev. Mesto se je umirilo.

— Evo, zdaj smo obkoljeni od vseh strani, — je dejal Kelios.

— In voda v zalivu še vedno pada, — se je oglasil Pierre Sagault.

— Upam, — se je nasmehnil Neznanec, — da naši sovražniki ne bodo dolgo odlašali s parlamentarcem.

— Seveda! Toda Jeanna in jaz se morava za vsak slučaj zavarovati.

— Kako to?

— General Enone ne ve, da sva tu. Parlamentarce bo obenem vohun. Če je Parižan, utegne spoznati mene ali Jeanno. Ker pa Maščevavca še nihče ni videl, bi utegnila njegova izjava spraviti generala Enona na pravo sled. Kelios se je obrnil k Neznancu.

— Dajte nama, prosim, enake obleke, kakor jih imajo vaši vojak. Dobro bi bile tudi letalske maske. Vrveva se na dno v jekleno celico. In parlamentarce, ki vas prestele, ne bo morel poročati generalu Enonu, da je videl več častnikov kot jih je našel Faulton.

— Prav pravite! — je pritrdil Neznanec. — Gerine, spremite gosta na dno in dajte jima vse potrebno, da se preoblečeta.

— Gerine, Kelios in Jeanna so se spustili na dno.

V istem hipu so se odprle iz morja štrleče jeklene celice in v odprtinah so se pojavili bivši ljudje in bojni opremlj.

oboroženi z električnimi revolverji in letalskimi maskami. Radovedno so ogledovali Benetke, zaliv in eskadre aeroplanov.

Naenkrat se je dvignil z morja pred trdnjavo aeroplan in poletel proti plošči, na kateri je stal Neznanec s častniki.

Čim bolj je voda v zalivu padala, tem bolj je Pierre Sagault s pomočjo posebnega mehanizma spuščal jekleno ploščo. Tako se je približal sovražni aeroplan na isti višini, kakor so stali bivši ljudje.

V aeroplanu so sedeli poleg pilota trije možje.

Eden je vstal in dvignil letalsko masko. Ozrl se je okrog in vprašal osorno: — Kdo je tu poveljnik?

— Jaz! — je odgovoril Neznanec in stopil naprej.

— Prihajam v imenu poveljnika oboroženih sil, ki so obkolile tako zvano trdnjavo sv. Jurja. V imenu generala Mottija ter francoske in italijanske vlade vam stavim pogoje, pod katerimi si lahko rešite življenje.

— Kakšne pogoje?

— Takoj jih bodeite slišali! Rdečelasec se je nagnil, pobral z dna aeroplana štirioglato jekleno škat-

lico in jo položil na cev solnčnega vpepelitelja. Iz škatlice se je začel rezek glas. Glas je bil tako zvočen in jasen, da so bivši ljudje dobro razumeli vsako besedo. Skrivnostni aparat je govoril:

«Prvič: Moža po imenu Kelios Maščevalec in žensko po imenu Jeanna Brentan je treba takoj izročiti generalu Mottiju, če sta v trdnjavi sv. Jurja.

Če bi ju Neznanec ne hotel izročiti, pregleda general Motti trdnjavo posebno in zasliši vse njene prebivalce. Če najdejo eskadri dodeljeni pariski policijski agenti Keliosa in Jeanno, in takoj aretirajo. Istočasno bodo aretirani štirje častniki, štirje podčastniki in štirje vojak. Vsi bodo takoj usmrčeni, ker trdnjava ni hotela prostovoljno izročiti Keliosa in Jeanne.

«Drugič: Bivše ljudi preiščejo, razorože in prepelejo z italijanskim parnikom v Trst, kjer jih bo zaslišavala posebna italijanska komisija. Po zaslišanju bodo poslani v skupinah po pet v razna mesta francoske, italijanske, španske, angleške in nemške države. V teh mestih si bodo lahko poiskali primerno delo. Če bodo hoteli čez šest mesecev postati državljani dotične države, dobe vse pravice in privilegije novega človeštva.

Jean de la Hyre:

500

— Vidite, — je dejal Kelios, — reke so zajezili v hipu, ko je dosegla voda vrhunec. Preden se prične plima, ki lahko pokvari vse priprave, bo Jadransko morje osušeno, k vam pride parlamentarec in trdnjavo sv. Jurja bo ali razdejana ali pa jo boste morali zapustiti.

— Zapustimo in porušimo jo obenem.

— Glejte! glejte! — je zakričal Richard, — benetške gondole hite na vso moč proti obali. Vsi prebivalci so prihiteli na obalo.

Jeanna se je zasmejala.

— Pa vendar general Enone ni pozabil opozoriti doža? Če se je to zgodilo, preživljajo Benetčani zgodovinski dan. Kanali se posuše, gondole se ustavijo in praznik bo treba prekiniti.

Njenim besedam je sledil splošen smeh.

E! — se je oglasil Kelios, — benetška vlada bo zahtevala od francoske in italijanske države povračilo škode in bo za ta denar organizirala novo

P. n.

Čast mi je naznaniti, da sem odprl v svoji že nad 30 let obstoječi brivski dvorani na Dunajski cesti šte. 20 nasproti kavarne »Evropa« in po staljalska mestne cestne železnice posebni oddelek

za damsko friziranje

s petimi kabinami in posebnim vvhodom, v katerih se bodo izvrševala na najmodernejši način vsa v damsko stroko spadajoča dela, kakor striženje dečje frizure (Bubikopf), česanje vseh modernih, historičnih, gledaliških in plesnih frizur, umivanje glave, manikiranje, mastranje, onduliranje in izdelovanje raznih lasnih izdelkov.

Ker sem si pridobil dobro pomožno osebje, sem uverjen, da bom vsem zahtevam najbolje zadostil ter Vas najljubše vabim, da me o priliki počastite z Vašim cenjenim obiskom, za kar se najtopeje pripočam in bilježim

z odličnim spoštovanjem

Engelbert Franchetti
friseur za gospode in dame
LJUBLJANA, Dunajska cesta 20.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 9. novembra 1927.

— Vseučiliški zakon izgotovljen. Posebna komisija prosvetnega ministrstva, v kateri je tudi univ. prof. Metod Dolenc, je prosvetnemu ministru izročila prekorigirani načrt zakona o naših univerzah. Prosvetni minister dr. Kosta Kumanudj je načrt s člani komisije pregledal ter ga odobril. Zakon bo v kratkem predložen Narodni skupščini.

— Smrt prof. dr. Ladislava Polića. V Zagrebu je po kratki bolezni umrl univ. profesor in bivši narodni poslanec dr. Ladislav Polić, ki je pripadal hrvatski federalistični stranki. Pokojnik je dolgo let aktivno deloval v hrvatskem političnem življenju. Pred vojno je bil član srbskohrvatske koalicije, a je pozneje iz nje izstopil. Po volitvah l. 1925 se je najprej pridružil Stepanu Radiću, a je nato zapustil smer Radićeve politike ter vtrajal pri svojem političnem federalističnem programu. Pokojnik je bil odlični državopravni znanstvenik ter je Narodna skupščina njegove govore o državopravnih problemih poslušala vedno z največjo pozornostjo. Dr. Ladislav Polić se je 29. oktobra 1874. rodil v Karlovcu. Po končanji gimnazijskih študijah v Karlovcu je študiral pravo na Dunaju, v Zagrebu, Heidelbergu in Budimpešti. Spisal je več državopravnih razprav o ustavi, mednarodnem pravu, volilnem zakonu za Narodno skupščino in o razvoju demokratske misli.

— Komercijalizacija železnice. V prometnem ministru se vrši 5. decembra širša konferenca strokovnjakov, ki bodo razpravljali o načrtu prometnega ministra glede komercijalizacije naših železnic. Na konferenco so povabljeni tudi predstavniki pridobitnih krogov.

— Avstrijska delegacija v Beogradu. Pod vodstvom direktorja avstrijskega zunanega ministrstva dr. Schillerja je prišla v ponedeljek v Beograd veččlanska delegacija strokovnjakov, ki ima nalogo voditi pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe med obema državama. Na kolodvoru so delegacijo pozdravili zastopniki našega zunanega in trgovinskega ministra ter avstrijski poslanik dr. Hoffinger.

— Glavni ravnatelj Narodne banke potuje v Pariz. Kakor poročajo beograjski listi, odpotuje glavni ravnatelj Narodne banke dr. Dragoljub Novaković v Pariz, da si tam ogleda funkcijoniranje tiskarne za tiskanje bankovcev in se obenem sestane z guvernerjem francoske Narodne banke.

— Konferenca evropskih borz na Dunaju. Na pobudo dunajske borze se vrši 23. novembra t. l. na Dunaju konferenca delegatov srednjeevropskih produktivnih borz. Na tej konferenci bodo zastopane po posameznih delegacijah tudi vse jugoslovenske borze. Na konferenci bo zastopana tudi ljubljanska borza.

— Iz gremija trgovcev za ljubljansko okolico. Posle načelstva gremija trgovcev za ljubljansko okolico je prevzel l. podnadležnik g. Josip Sporn. trgovec na Ježici pri Ljubljani.

— Prepovedan list. Notranje ministrstvo je prepovedalo razširjanje v Budimpešti izhajajočega madžarskega lista »Budapesti Hirlap«, ker je pisal proti interesom naše države.

— Otvoritev brzojav pri pošti St. Vid pri Stični. Dne 6. novembra t. l. je bila pri pošti St. Vid pri Stični otvorjena brzojavna postaja. V kratkem se pri tej pošti odpre tudi telefonska centrala.

— 25-letnica »Napredka«. Danes praznuje leto 25-letnico hrvatsko kulturno društvo »Napredak« v Sarajevu, ki ima za povzdig kulture v Bosni in Hercegovini ogromne zasluge. Na zagrebskem vseučilišču podpira »Napredak« z raznimi podporami skoro vsako leto nad 100 akademikov.

— Muzej mesta Beograda. Beograjska občina je sklenila, da se zgradi muzej mesta Beograda, v katerem bodo zbrane vse zgodovinske zanimivosti Beograda. Zasigurani so potrebni krediti.

— Jugoslovanski Touring-klub bo imel svojo redno skupščino dne 6. decembra ob 18. v Beogradu. Obilježje venac 3-ll, z obilježnim dnevnim redom.

— V prepiru ustreljen. V ponedeljek ponoči sta v Osijeku popivala v neki gostilni podnarednik 41. pešpolka Pavel Perović ter sluga Jugoslovanske banke Vincenc Sort. Tekom večera je med obema ponovno došlo do prepira, nenadoma pa je potegnil Petrovič svoj revolver in oddal več streliv proti Sortu. Sluga se je težko ranjen zgrudil na tla ter so ga prepeljali v bolnišnico, kjer je včeraj umrl, ne da bi prišel k zavesti. Podnarednik Perović je bil aretiran.

— Ubi ženo radi prevlečke lubozno. Pred poročnim sodiščem v Splitu se je včeraj vršila razprava proti Marku Perišću,

ki je pred meseci ubil svojo ženo v pričo dveh svojih otrok. Državni odvetnik zahteva smrtno kazen. Perišić je izjavil, da je ženo preveč ljubil, ona ga je pa zapustila. Zato jo je ubil. Pretresljivi trenutek se je nudi pri razpravi, ko je v porotno dvorano vstopila 6-letna Perišićeva hčerka Nevenka. Ko je mala Nevenka ugledala svojega očeta, ga je prišla klicati k sebi: Pape, pape! Prizor je globoko ganil vse prisotne in mnogi so jokali. Proti večeru je bila pričitana razsodba in je bil Perišić na podlagi pravoreka porotnikov popolnoma oproščen.

— Železniška nezgoda v Vojvodini. Javljajo iz Subotice, da sta včeraj v Žebniku na kolodvoru skočila s tira dva vagona beograjskega brzovlaka. K sreči ni bil nikdo poškodovan in je vlak dospel v Subotico s 40 minutno zamudo.

— Oblak se je utrgal v Hercegovini. Iz Mostarja poročajo, da se je predvečernjim utrgal oblak pri Popovu. Ob tej priliki nastala poplava je povzročila po polju selikom mnogo škode. Tudi več hiš je bilo poškodovanih.

Uljudno naznanjam cenj. odjemalcem, da sem preselil svojo

TAPETNIŠKO DELAVNICO
z Rimske ceste št. 21
na Sv. Petra cesto št. 5, dvorišče,
v Ljubljani.

Pri tej priliki se še nadalje priporočam za izvršitev vseh v mojo stroko spadajočih del. P. n. odjemalce bom, kakor do sedaj, tudi v bodoče vselej najbolje in najtočneje posrebel.

Z odličnim spoštovanjem
JOSIP SLUGA, tapetnik.

Iz Ljubljane

— Iz Napredovanja ljubljanskih učiteljev. Napredovali so: Fran Lončar, učitelj IV. moške osnovne šole v Ljubljani v 1. skupino II. kategorije, Teodora Verne, učiteljica I. ženske osnovne šole v 2. skupino II. kategorije in Rudolf Wagner, strokovni učitelj I. moške meščanske šole v 2. skupino I. kategorije.

— Iz Francosko predavanje. G. prof. George Blondel bo predaval v četrtek 10. novembra ob 6. popoldne v veliki dvorani univerze o »Obnovi Francije po veliki vojni«.

— Iz Novost za Ljubljano. V sredo popoldne 16. t. m. priredi v veliki dvorani Unjena neumornja Atena »modno čajanko« za katero je že danes mnogo zanimanja.

— Iz Modna čajanka. »Atena« je uvrstila v vrsto svojih kulturnostestskih prireditvev »modno čajanko«, ki naj dviga med našo publiko smisel za lepoto, lepe kretnje, izpopolnjuje okusa in širi razumevanje za pravilen krog dobrega oblačila. Slične prireditve so v velenostih skoraj na dnevnem redu. Vrše se po večjih trgovskih hišah, po hotelih in kavarinah, kjer so zgolj reklamnega, trgovskega značaja. Naš trgovci, in obrtniki se samostojno za enkrat še ne more poslužiti tako dragih reklamnih sredstev, zato je »Atena« prišla združevati družabne in kulturne prilike z dnevnimi zaletavami časa, da tako poživljuje naše mesto na podlagi gesla »Pomagajmo drug drugemu«.

— Iz Vojni invalidi, vdove in sirote, člani ljubljanske podružnice naj se takoj zgledajo v društveni pisarni, kjer bodo nakaznice za enen premo. Članske knjižice je prinesli seboj.

— Iz Zaposlavljanja zavedne narodne inteligence. Iz krogov brezposelnih naprednih inteligentov smo prejeli: Zadnje dneve je zavladalo med nami, brezposelnimi naprednimi inteligenti, ki se nismo nikdar sramovali svoje narodnosti, veliko razburjenje in ogorčenje, ker je potom protekcije prišel v službo ugledne humanitarne institucije neki vpokojeni oficir, ki sicer nosi lepo slovensko ime, a ga je doslej vedno pisal v popačeni nemščini. Ta je dobil lepo službo pri tej instituciji, čeprav pred in med vojno ni hotel slišati o Slovincih, ki jih je povsod sramotil in se je vedno kazal za pristnega Nemca. Napravite gospodje red!

— Iz Tatvina obleke. Čevljarstvu pomočniku Martinu Makarju je snoči neznan tat ob ugodni priliki v peronu glavnega kolodvora izmaknil usnjat ročni kovčeg, kjer je bila obleka, perilo in nekaj gotovine. Makar trpi okoli 600 Din škode. Kovčeg je bil ukraden, ko se je lastnik za nekaj minut od njega odstranil.

— Iz Aretacija nevarnega postopača. Ljubljanska policija je včeraj aretirala tuj lastnik zelo nevarnega postopača in berača Franceta Marna, ki je okrog ponujal na prodaj razne pile, katere je bil ukradel iz vagona na glavnem kolodvoru. Marn, ki je bil 15-krat

kaznovan, je cinično priznal tatvino, rekoč:

»Ker nisem imel kaj jesti, sem šel pa kratek.«

— Iz Drobilj policijske kronike. Polcija je zaprla dve mladi vlačugi in nekakega stakkega postopača radi tatvine pil. Prilavljena je bila policiji tatvina perila in obleke. Ponoči se je pretepalo šest mladeničev, dva sta povzročila velikanski kraval v javnem lokalu, tretji je silno razgrajal na cesti in trije ljubljanski elegantni dandyyi so snoči vprizorili pravcato bitko v neki restavraciji sredi mesta. Pometali so vse vžigalnike in steklenice v kot ter začeli smetati vratne kljuke. Na pomoč poklicani stražniki jih je komaj ukrotiti. Prejeli bodo primerno nagrado od policijskega komisarja. Restavracijo so napravili 250 Din škode. Končno je policiji prijavljenih 8 kolosarjev zaradi prestopka cestnopolicijskega reda.

— Iz Budlike in poročne prstane kupil pri P. Čuden. Prešernova ul. 1.

— Iz Društvo »Trenost« ima svoj redni sestanek 9. t. m. ob 18.30 na moškem učiteljski. Vstop dovoljen slehernemu.

— Iz Kolesarska nezgoda. Na Glincah, cesta VII., stanujoči železniški čuvaj Jože Verbič je snoči obvestil viško policijsko stražnico, da je železnižar Nace Štembal, stanujoč v Rožni dolini, okoli 17.30 vozil po klancu nizdol čez železniški prelaz in se s kolesa prevrnil v jarek. Pri padcu se je poškodoval na desnem senu ter nezavesten obležal na tleh. Verbič je zapazil nezgodo ter je Štembala s pomočjo mimoidočih odnesel na čuvajnico, kjer se je zavedel in so mu tam rano obvezali.

— Iz Polcija je dobila odgonski voz. Ljubljanska policija je končno dobila nov odgonski voz, ki ga navadni zemljani imenujejo »zeleni Henrik« ali po ljubljansko »čajzeljce«. V voz bosta vsak dan vprežena po dva policijska konja. Z odgonskim vozom bodo vozili stražniki vse lopove, tatove, vlačuge in pijance v policijske zapore. Na ta način je končno odpravljen škandal, da so morali stražniki vse aretirane osebe s policijske direkcije spremljati po ulicah v justično palačo. Tudi stražnikom bo olajšana aretacija na cestah ležečih pijancev in razgrajalcev, kar »zeleni Henrik« jih bo ponosno odpeljal v zapore. Pravijo, da je voz prav čeden in na »fedrih«.

— Iz Vreme. Snoči ob 20. je kazal barometer 757,7, termometer + 15 stopinj C, danes jutraj barometer 757, termometer + 15 stopinj C, opoldne barometer 756, termometer + 18 stopinj C. Najnižja temperatura včeraj + 13,3 stopinj C, najvišja + 16,4 stopinj C. Danes vse dopoldne oblačno.

Najboljše, najtrpežnejše zato najcenejše

Iz Celja

— Kvariet Zika priredi v sredo 16. novembra ob 8. zvečer v mali dvorani Celjskega doma koncert. Koncert se priredi pod okriljem Glasbene Matice.

— Mestno gledališče. V nedeljo 13. novembra se vprizori ob pol 16. popoldne kot ljudska predstava »Minar in njegova hči«. Cene vsem prostorom so znižane za 25%.

— Statistika umrlih. V mesecu oktobru je umrlo v Celju 18 oseb in sicer vse v javni bolnici. Zanimivo je, da v mestu samem ves mesec ni bilo nobenega smrtnega slučaja.

— Za občinske volitve v Celjski okoliški občini so tudi Nemci končno vložili svojo listo. Nosilec iste je neoporečno nemški mož Franc Petschuch.

Iz Maribora

— Iz Vprašanje moderne tržnice so začeli klerikalci pogrevati v »Slovenec«, ker se bližajo volitve. S tem hočejo menda povečati »svoje« uspehe v sedanjem občinskem svetu. Predvidno pa zamoče, da je izdelal tozadevni predlog referent tržnega odseka g. Weigl in da se je o tem razpravljalo že v bivšem občinskem svetu, ko je bil župan g. Grčar. Kakor takrat tudi sedaj ni bilo mogoče izvesti tega načrta radi finančnih težkoč, ker bi taka stavba stala težke milijone, a ima občina sedaj še nujnejše potrebe. Zato s klerikalnim hvalisvanjem s tem novim »uspehom« zaenkrat ne bo nič.

— Iz Stojnice za speharje. V smislu sklepa občinskega sveta bodo od sobote dalje stojnice speharjev, ki so bili doslej desetletja na Koroski cesti med Glavnim in Vodnikovim trgom, preložene na Vojašniški trg, kjer je bila Koroska cesta običajno tako zatrpana, da je bil vsak promet nemogoč. Na Vojašniški odnosno Vodnikov trg se bodo preselili tudi »šukarji«, ki bodo imeli svojo mesto tudi v Strossmayerjevem drevoredu. S tem bo Koroska cesta znatno razbremenjena. Bilo bi le še železi, da bi se tudi za mesarske stojnice našel kakšen primernejši prostor, kakor je Glavni trg, kjer je meso izstavljeno prahu in blatu, kar vsakomur ni preveč higienično.

— Iz Nenavadno maščevanje. Neki mariborski profesor je doživel te dni veliko presenečenje, ko se je okrog popoldne vrnil iz šole našel je stanovanje popolnoma izpraznjeno. Le v kotu je še ostala samsata postelja. V njegovi odsotnosti je namreč vdrla njegova ločena žena s pomočjo lastice skozi okno v stanovanje in po postrežbi odjedala vse prištvo. Profesor se je moral zateči k sodišču, da dobi svoje pohištvo nazaj.

Sledeče srečke

državne razredne loterie

kupljene v Zadružni hranilnici

r. z. z. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 19, so bile

izžrebane dne 7. t. m.

Po Din 2000' — so zadele št. 76.729
70.211, 70.242, 20.207, 70.211, 70.242.

Po Din 500' — pa so zadele naslednje številke:

14.135, 5.795, 5.786, 5.703, 5.763, 15.442, 30.938, 30.970, 53.423, 53.469, 53.475, 53.431, 66.639, 66.670, 66.695, 91.762, 115.606, 115.626, 115.673, 8.005, 11.510, 11.554, 11.524, 20.822, 20.855, 20.891, 20.894, 32.458, 23.490, 23.444, 34.153, 47.791, 47.771, 47.796, 47.758, 48.549, 48.570, 59.313, 59.338, 60.836, 60.821, 60.886, 70.248, 70.299, 71.812, 83.268, 86.349, 86.386, 86.399, 96.950, 97.741, 110.111, 110.114, 110.125, 110.152, 110.143, 111.139, 111.189, 120.113, 120.142, 123.386, 123.349, 9.394, 9.325, 9.331, 20.292, 20.209, 20.290, 20.213, 24.283, 24.287, 34.077, 34.014, 34.044, 61.277, 61.202, 70.248, 70.299, 71.812, 73.670, 73.687, 99.558, 110.780, 110.797, 122.752, 122.738, 122.773.

Opozarjamo, da se bo žrebalo do 7. decembra t. l. vsak dan. Premije in glavni dobitki bodo, kakor vedno, izžrebani proti koncu žrebanja. Kdor zadene dobitok po Din 500, lahko takoj zamenja srečko za še neizžrebano srečko, da more igranje nadaljevati na visoke dobitke. Kdor reflektira na neizžrebane srečke, naj takoj vrne izžrebano srečko, da se mu pošlje neizžrebana ali pa naj se osebno zglati.

Vprašanje odpiranja in zapiranja trgovin v Ljubljani

Deseturni delavnik

Zadnji čas je postalo aktualno vprašanje odpiranja in zapiranja trgovin v Ljubljani. Vmes je posegel minister za socialno politiko brez prejšnjega sporazuma s trgovinskim ministrom ter izdal poseben nalog velikemu županu, naj reši vprašanje odpiranja in zapiranja trgovin v smislu osemurnega delavnika le za Ljubljano, dočim bi bilo predvsem potrebno, da se reši to vprašanje za vso državo enotno. Snočni sestanek ljubljanskih trgovcev, ki se je vršil v »Unionu« in ki je bil razmeroma dobro obiskan, je manifestiral za enotno rešitev tega vprašanja. Vsi trgovci so bili soglasni v sodbi, da Ljubljana ne sme biti nekaj posebnega objekta za razne eksperimente pri reševanju socialnopolitičnih in drugih problemov. Vsi govorniki so se izjavili, da se mora vprašanje urediti sporazumno med ministrom za socialno politiko in trgovinskim ministrom in to ne samo za Ljubljano, marveč enotno za celo državo.

Debatu o vprašanju zapiranja in odpiranja trgovin je otvoril predsednik ljubljanskega gremija trgovcev G. Gregorc, ki je prečital daljšo načelno izjavo, nakar je tajnik g. Šmuc podal izpno poročilo o vsej akciji trgovcev. Omenil je med drugim zanimiv članek »Trgovinskega glasnika« o tem vprašanju. Beograjski list namreč navaja, da imajo nekateri beograjski trgovci odprte svoje trgovine celo do 23. ponoči.

Zastopniki posameznih trgovskih strok, kakor g. Fr. Poganič za trgovce z železnimi prideli, g. Fabiani za manufakture, g. Verbič za špecerijo, g. Kastelic za papirno stroko, g. Medved za manufakture-grosiste, g. Breznik za železnico so se izrekli vsi za to, da se vprašanje reši za vso državo in da naj bodo trgovine odprte od 7. jutraj do 19. zvečer z opoldanskim odmorom. Trgovka ga. Legat

je z vso odločnostjo zahtevala, da naj minister za socialno politiko to vprašanje najprej uredi v Beogradu, kjer vladajo prav neznozne razmere. Soglasno je bila nato sprejeta spomenica načelstva gremija na velikega župana in Zbornico TOI, ki med drugim povdarja:

Na sestanku trgovcev, ki se je vršil v zavezi odpiranja in zapiranja trgovin dne 8. t. m., se je po vsestranski debati ugotovilo, da bi v času, ko preživlja naša trgovina občutno krizo in ko visoki ter trajno rastoči režijski stroški onemogočajo vsak razmah, vsako skrajšanje delovnega časa na bazi 8-urnega delavnega časa povzročilo najhujše posledice za trgovino, kakor tudi za celokupno narodno gospodarstvo.

Različnost gospodarskih, kulturnih in socialnih razmer, v katerih se nahajajo posredni okraji v Ljubljani, kakor tudi na periferiji, neobhodno zahtevajo, da se pri določitvi odpiranja in zapiranja obravna, ako se hoče ustrezno potrebam konsumentov in zahtevam obrata, z njimi računa in se jim v polni meri prilagodi.

Na podlagi teh dejstev, se je na sestanku trgovcev, upoštevajoč vse okoliščine ureditve odpiranja in zapiranja trgovin, soglasno sklenilo, da naj se za Ljubljano in za okraje, ki spadajo pod policijski okoliš enotno odpiranje in zapiranje trgovin uredi tako, da se trgovine ne smejo odpirati pred 7. jutraj in zapirati po 7. zvečer z zakonitim opoldanskim počitkom.

Končno se je po sestanku soglasno izrazila želja, da naj se odpiranje ter zapiranje trgovin uredi za celo državo enotno, kar bi znatno pripomoglo, da se dosedanje nezadovoljstvo v tem pogledu odpravi in uvede enotno postopanje, kakor tudi, da se strogo izvajajo nedeljski počitki v vseh obratih, razen v cvetličnih in slaščičarskih.

Krvave posledice radikalskega poraza v Vojvodini

Še bolj kot radikalske prvake v Beogradu, boli katastrofalni poraz radikalskega lov pri občinskih volitvah v Vojvodini razne radikalske »kortese« ali po naše priganjace, ki so se doslej solnčili v milosti radikalskih vladnih mogotcev in jim je sedaj odklenalo. Povsod groze z maščevanjem nad volilci, ki niso glasovali za radikale, in ponekod je prišlo že do krvavih obračunov. Dokaz, kako vlogo so igrali radikali doslej, je postopanje radikalskega postarja v Turji pri Novem Sadu, ki je bil glavni radikalski agitator. Ker je v njegovi občini zmaga demokratska večina in so ostali radikali v brezpomembni manjšini, tako da ne bodo imeli na uradni občini nikakega vpliva več, je že takoj naslednji dan začel groziti vsem, ki niso pesali, kakor jim je »godel«.

Včeraj so se zbrali novoizvoljeni demokratski občinski svetniki v neki vaši gostilni, da se dogovore glede nadaljnjega dela in postopanja, kako bi prišla občina čim prej do zakonitega zastanstva. Nenadoma na je vdrl v gostilniško sobo roštar Sava Varoski z vojaško puško v roki in začel kar slepo streljati med zbrane ljudi. Oddal je kakih 20 streliv. Gostje so se preplašili in bežali in hiteli vsak proti svoji domu. Pobesneli radikalski prišlanec pa je daval za njimi tudi nočest in nerestno streljal. Pri tem i težko ranil posestnika in demokratskega občinskega svetnika Pančiča Tomiča ter obstrleli tudi več drugih vaščanov. Teško ranjene »Tomiča« so morali še istega dne prenesti v novosadsko bolnišnico, kjer na to težkono podlegel težkim poškodbam. Med prebivalstvom je razdal veliko razburjenje. Nihče si ne upa več iz hiše, ker hodi Varoski neprestano s puško v roki po vasi in grozi »sakem«, ki se prikaže, češ, menim, da ne nihče nič, jaz imam svoje ljudi v Beogradu in vi ne toste nikdar odločali v naši občini. Značilno je, da

Varoski doslej še ni bil aretiran, dasi ravno je prebivalstvo proslilo pri sošču: »Ščite pred nasilnežem in zahtevalo orožniško astistenco«, da zaščiti mirne vaščane pred podivjano radikalsko »svetloščo«.

Tudi od drugod poročajo o silnem teror-u in groznih porazenih radikalskega, ki se kljub zlorabam in volilnim sleparijam niso mogli vzdržati na površju.

OBLAČILA

tvrdke J. Maček

LJUBLJANA, Aleksandrova 12
so najboljša in najcenejša.

Aretacija defraudanta Goloba

Kakor smo že poročali včeraj, je v soboto dopoldne pobegnil iz Maribora trgovski uradnik Helmut Golob, ki je trditi Schmidt odnesel 150.000 Din, ki jih je dvignil v Narodni banki. Golob je bil včeraj aretiran v Wildonu. O aretaciji prinašajo graški listi sledeče podrobnosti:

Takoj po povelju je Golob pobegnil v Avstrijo. Dasi je bila graška policijska direkcija obveščena šele ob 9. zvečer, je takoj podvela vse mere, da Golobu onemogoči nadaljnji beg. O slepariji so bile obveščene vse postaje telefonske in brzojavne, v akcijo pa je stopil tudi radio. Kmalu nato je policija izvedela, da se Golob pod imenom Herbert Jager nahaja v Gradcu. Polcija je tudi ugotovila, da se je Golob že v soboto popoldne z avtomobilom vozil po Gradcu in da se je s polnočnim vlakom odpeljal na Dunaj. V nedeljo jutraj je begunec sledil kriminalni uradnik Rumpold, Golob pa se je Dunaju umaknil in je krenil proti dunajskemu Novemu mestu. Tu je izglnila vsaka sled za njim. Končno je policija izvedela, da se nahaja Golob v Wildonu in je prišla ubelega defraudanta baš v trenutku, ko je znova stopil na avtomobil in hotel uteči. Golob je bil izročen graškemu deželnemu sodišču in bo bržkone sojen v Gradcu, kjer je tudi že popravljal več sleparij. Pri njem so našli samo 80.000 Din, 40.000 Din je izročil delavcu Karlu Karnarju, ki pa je denar razen 3000 Din sam trolil policiji. Za avtomobilske vožnje je Golob potrošil 8.000 Din.

To in ono

Valentino – žrtev konkurence

Pred dnevi smo poročali, da se v Ameriki širijo vesti, da sloviti filmski igralec Rodolfo Valentino ni umrl naravne smrti, marveč da je postal žrtev zločina. Seveda je ta vest v Ameriki pa tudi po vsem ostalem svetu vzbudila ogromno senzacijo in v splošnem se je smatralo, da gre za navadno raco odnosno mistifikacijo lista, ki je poročal o tem.

Toda nadaljnji potek dogodkov je pokazal, da ta vest ni bila iz trte zvita in da je bil pokojni Valentino res žrtev atentata oziroma zarote, ki je bila zasnovana proti njemu. Omenili smo že, da je Valentino podlegel operaciji na želodcu. Zdravniki so bili mnjenja, da je Valentinoovo smrt povzročilo najbrž nenadno vnetje slepiča, toda prepričani o tem niso bili. Newyorška časopisje, ki se obširno bavi s slučajem pokojnega Valentina, prinaša vrlo zanimive podatke o tej najnovejši aferi, v katero je baje zapletenih več ugled h osebe.

Newyorška policija je baje že pred dvema mesecema prejela dve anonimni ovadbi, da je bil pokojni Valentino zastrupljen odnosno da je postal žrtev zločinskega naklepa. V prvem primeru je ovadba navajala, da je Valentina zastrupila ena številnih njegovih oboževalk, za katero se igralec ni hotel ogreti, v drugi ovadbi pa je bilo navedeno, da se je Valentina znebila konkurenco filmsko podjetje, kateremu je bil sloviti igralec napotil.

Policija, ki je bila sprva zelo skeptična, je takoj, čim je prejela drugo vest, pričela intenzivno poizvedovati. Uspeh ni izostal. Detektivji so baje odkrili v osebi neke filmske igralke pričo, ki je podala važne podatke.

Ta igralka je baje srečala Valentina nekaj tednov pred odhodom v Anglijo v »Paradiesu« enem najlepših lokalov na Broadwayu. Valentino jo je povabil k mizi, pri kateri je bila navzoča tudi vdova industrijca Florence R. Ta je bila do ušes zaljubljena v Valentina in skušala si je na vse mogoče načine priboriti njegovo naklonjenost. Toda Valentino je ostal napram vsem zapeljivostim mlade in temperamentne vdove popolnoma hladen in ker ga dala le ni prenehala nadlegovati, se je v neopaznem trenutku odstranil iz lokala.

Igralka, ki je ostala pri mizi, je bila nekaj časa kasneje priča, ko je vstopil v lokal neki človek, ki je Valentino opetovano stavil zapeljive ponudbe in

ga skušal pridobiti za svoje podjetje. V njegovi družbi sta bila dva sumljiva individuija. Ko je vdova trojico opazila, ji je šla nasproti, a nato so se vsi skupaj umaknili v sosednjo sobo. Igralka je slutila zlo in splazila se je v telefonsko celico, nahajajočo se poleg sobe, kjer je prisluškovala tajnemu pogovoru. Med drugim je ujela pri prisluškovanju sledeč pogovor:

»Sredstvo sem si že preskrbel,« je dejal eden od obeh neznancev. »Učinkuje popolnoma sigurno in kar je glavno: ne zapusti nobenega sledu v organizmu. Sestavljeno je iz finega diamantnega prahu, ki preluknja želodec in drob in povzroči neizogibno smrt žrtve.«

Igralka je nato še čula pripombo, da se lahko ta prah neopazeno natrese v katerokoli pijačo, o nadaljnjih tajnih naklepih pa ni izvedela ničesar več, ker je četvorica svoj pogovor samo šepetajoč nadaljevala.

Policija nadaljuje preiskavo in pričakovati je senzacionalnih aretacij.

Koliko je kinematografov?

Po pravkar izdani statistiki ameriškega trgovskega ministrstva je na vsem svetu približno 52.000 kinematografov z 21 milijoni sedeži. Povprečno pride torej na vsak kinematograf 400 sedežev. V vsa ta podjetja investirani kapital znaša 2,5 milijard dolarjev. V Evropi pride na tisoč prebivalcev 20 kinematografskih sedežev, v Ameriki 50, v Avstraliji 44, Evropa ima približno 22.000 kinematografov, Amerika 25.000, Avstralija 1200, Afrika 800, Azija 3000.

Zdravnik – trgovec z dekleti

Budimpešta ima novo senzacijo. Gre za senzacionalno afero, v katero je zapleten mlad budimpeštanski zdravnik, osumljen kupčije z dekleti. Podrobnosti te afere so nastopne:

Vdova Jakobina Mandl je pred nekaj dnevi prijavila policiji, da je brez sledu izginila njena 19letna hčerka, barska plesalka. Policija je seveda ukrenila primerni korake, da izsledijo pogrešano mladenko, toda uspeh preiskave je bil negativen. Medtem je dekletova mati izvedela, da se je hči nedavno seznanila z nekim mladim zdravnikom, s katerim je često shajala.

Manciova je nato poiskala stanovanje omenjenega zdravnika in je tam res našla svojo hčerko, v njeni družbi pa še pet drugih mladenk. Dekleta so

izjavila, da jim je zdravnik obljubil sijajna mesta v inozemstvu in angažma pri filmu, policija pa sumi, da je mladi zdravnik nevaren trgovec z dekleti in ga je zato aretiral v zapor.

15letno dekle zastrupilo svojega očeta

V madžarskem mestu Selnoku se je te dni odigrala strašna rodbinska tragedija. Pred nekoliko tedni je nenadoma umrl posestnik Pavel Šaš. Policija pa je nedavno prejela anonimno pismo, ki pravi, da Šaš ni umrl naravne smrti, temveč je bil zastrupljen od njegove družine. Oblasti so odredile ekshumacijo trupla in ob tej priliki je bilo ugotovljeno, da je Šaš povzročil večjo količino arzena. Policija je takoj aretirala ženo in 15letno hčerko pokojnega Šaša. Pri nadaljnji preiskavi so ugotovili, da žena ni ničesar vedela o zastrupljenju, dočim je hčerka priznala, da je vsula strup svojemu očetu v juho. Razlog tega strašnega zločina je bilo slabo postopanje očeta napram ženi in hčeri.

Edison kot prerok vojne

Sloviti iznajditelj Edison je nastopil sedaj kot vojni prerok. List »Popular Sciences Monthly« je priobčil izpod njegovega peresa članek, v katerem napoveduje v kratkem veliko vojno med Ameriko in Evropo. Edison dela zaradi tega z nekim znanim industrijcem in drugimi ameriški tvrdkami na to, da bi se iznašalo nadomestilo za kavčuk, ker bi bil Ameriki vsled vojne onemogočen uvoz kavčuka.

Čikaške idile

Chicago ne slovi zastoj kot gnezdo banditov, zatočišče tihotapcev in temnih elementov. Saj ne mine dan, da ne bi listi poročali o raznih avanturah pustolovcev, smelih roparskih napadih, misterioznih umorih itd. Najnovejši roparski napad, ki je bil izvršen te dni in s katerim si beli glavo policija, pa prekaša vse dosedanje lopovske avanture.

V Harmony Innu, predmestju Chicaga, se je namreč nedavno vršila velika maškerada, ki je privabila veliko občinstva vseh slojev in stanov. Okoli polnoči se je pojavilo na prireditvi tucat moških v brezhibnih črnih toaletah, z njimi pa je bila v družbi neka mlada, ljubka mladenka. Novodošleci so se deloma pomešali med plesalce, le njih četvorica je ostala pri vходу dvorane. Višek celokupne prireditve pa je bil apaki ples, katerega je najavila omenjena blondinka. Med izvajanjem

si je »čindarela« snela krinko z obraza in čvrsto poljubila svojega partnerja. To je bil signal za napad na goste. Eden od omenjenih novodošlih gostov je oddal strel v zrak, ostali pa so prisilili z rožjem v roki goste, da so dvignili roke in se postavili k steni. Banditi so nato oplenili družbo vseh dragocenosti in jo pobrisali v avtomobilih. Neki policist, ki je interveniral, je bil

Boj proti Židom na Madžarskem

Na madžarskih univerzah se nadaljuje borba proti Židom. Dijaki so jasno izjavili, da svojih židovskih tovarišev tako dolgo ne bodo pustili k predavanjem, dokler vlada ne bo nudila zadostno jamstvo, da se bo varoval numerus clausus. Obenem so pokrenili akcijo, naj se numerus clausus še bolj poostri ter zahtevajo, naj se vsem Židom za vedno sploh onemogoči študiranje na visokih šolah na Madžarskem. Zahtevajo tudi, naj se uvede numerus clausus na gospodarskem polju, in celo, da naj se v gospodarskem življenju zaposleni Židovi in kristjani ne le v izjemnih in najnujnejših slučajih ljudje židovske veroizpovedi. Pojavil se je tudi predlog, naj se v bankah in raznih podjetjih upelje nadzorstvo nad zaposlovanjem Židov. Delniške družbe se pozivajo, naj objavijo statistike, iz katerih bi bilo jasno razvidno, koliko je pri njih zaposlenih Židov in kristjanov. Kjer bi razmerje ne bilo zadovoljivo, bi se morali Židje odpustiti ter na njihova mesta postaviti kristjani. Vlada se na te zahteve, s katerimi so v Budimpešti začeli operirati, ne ozira. Sicer izjavlja, da bo nastopila proti dijakom, ki se navajajo od strani ultranacionalističnih in antisemitskih krogov, obenem pa že vnaprej sporoča vsem, da se nimaio dijaki ničesar bati. Protisemitski demonstranti v gledališču so bili kaznovani z denarnimi globami. Protisemitske demonstracije na ulicah se smatrajo kot običajni prestopki policijskih odredb in se kot taki tudi kaznujejo. Prosvetni minister je izjavil, da bo proti preganjanju Židov na univerzah najostreje nastopil, obenem pa se je tudi izrazil, da ne bo nikdar uporabil emergičnih kazni proti mladini, na katero gleda kakor oče na neposlušne otroke. Ker se ni moglo več prenašati pretepanje židovskih dijakov na univerzah, so rektorji v svojem področju odredili, naj se vse visoke šole zatvorijo za nekoliko dni. Ako bi se ti ukrepi ne izkazali kot zadostni, se bodo vse madžarske visoke šole zaprle za mesec dni. Obstaja pa nevarnost, da se bo borba proti Židom razširila tudi na pripadnike drugih veroizpovedi. Bivši prosvetni minister Stefan Haller, ki je pred petimi leti izdelal

predlog za numerus clausus na visokih šolah, zahteva sedaj, naj se izda slična naredba tudi proti protestantom. Svojo zahtevo utemeljuje s tem, da se na vodilnih mestih v državi nahajajo mnogi ljudje, ki pripadajo protestantski cerkvi, in zahteva, da se naj odpuste in na njihova mesta postavijo katoliki. Zdi se, da bo tozadevni spor izzval zelo nevarne nemire v državi, ker se je gibanje proti Židom začelo širiti tudi v javnosti. Mnoga industrijska podjetja odpuščajo nastavnice, zdravniki se bojkotirajo, židovski delavci se ne sprejemajo na delo. Sploh se kaže povsod sovraštvo proti Židom. Sodi se, da je to delo nekaterih politikov in državnikov, ki bi radi množice odvrgli od drugih dogodkov in neuspehov madžarske politike v svetu.

Morilci lastnega očeta

V Italiji je v vasi Savignano živel 70letni stari Lombardi sam v svoji koči, ker ni nikomur zaupal. Vse svoje premoženje, nad 30.000 lir, je vedno nescil s seboj v žepu. Imel je dva sina in hčer, ki pa so živeli ločeno od njega. Nekega dne je stari izginil iz vasi, vendar pa to ni vzbudilo nobene pozornosti, ker so ljudje mislili, da je odšel v kak drug kraj. Ker dolgo časa ni bilo o njem nobenega glasu, so ga začeli iskati, vendar pa brez uspeha. Nedavno pa je eden izmed bratov obtožil drugega brata in sestro umora svojega očeta. Aretirana hči je pri sodišču izpovedala, da je sanjala, da je očetovo truplo nahajalo pod nekim grmom in da ga je tamkaj našla. Orožništvo je v resnici našlo posamezne dele trupla, na kar so odkrili, da so sestra, brat in njegova nevesta starca najprej okradli, nato pa ubili, sežgali in ostanke trupla skrili pod grmom v gozdu. Vsi so bili aretirani.

Najstarejši parlament

Nastarejši parlament in obenem tudi eden izmed najmanjših, če ni morebiti celo najmanjši, ker šteje samo 42 članov, je islandski parlament. Islandsko bo namreč l. 1930. slavila tisočletnico svojega parlamenta. V resnici so se l. 930. kmetje in trgovci tega otoka sestali prvič, da se dogovore, ali naj sprejmejo novo kršćansko vero ali pa naj še nadalje obožujejo Votana. Z veliko večino glasov je bilo sprejeto kršćanstvo. K bližnji tisočletnici islandskega parlamenta bi bilo pripomniti, da med njegovimi 42 člani ni nobene ženske, dasi spada Islandsko med anglosaksonske dežele, ki imajo v svojih parlamentih več ženskih zastopnic.

Originalne barve,

matrice (koze) - oštreni papir za čestitke Cyatona, specijalni papir za razmnoževanje, se dobi vedno in najceneje pri

Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova 6-1 Telefon 2980

DRUŽBA «ILIRIJA»

Premog, drva, koks, OGLJE. — Dunajska cesta 46 (poleg Iv. Zakotnika) — Telefon 2820. 108/L

Čevljarški pomočnik

dober delavec, zanesljiv in trezen, išče dela na deželi, da bi imel stanovanje in hrano v hiši. Ponudbe na upravo lista pod »Čevljarstvo/2422«. 2422

Lokal

primeren za delavnico, iščem za takoj na prometnem kraju. Eventuelne adaptacije prevzamem na svoje stroške. — Ponudbe pod »Lokal/2499«. na upravo »Slov. Nar.«. 2499

Invalid

pošten in zanesljiv, išče službo sluge ali inkasanta. Ponudbe na upravo lista pod »Invalid/2490«. 2490

Prostor

v sredini mesta, ki bi ga preuredil v lokal, iščem. Ponudbe pod »Prostor/2500«. na upravo »Slov. Narod«. 2500

Ježic

kupim 2-3 vagona. Ponudbe z navedbo cene na Samu Schwarz, trg. z žitom. Dolnja Lendava. 2496

Absolvent

trgovske šole, zmožen slovenskega in nemškega jezika, z dveletno prakso, želi prirediti sedanje mesto, je tudi na deželi. Ponudbe na upravo lista pod »Pisarna/2489«. 2489

Glasbenik

po poklicu rokodelca, ki bi bil sposoben, da vežba in vodi sokolsko fanfaro, broječe 17 do 20 članov, se išče. Podrobne ponudbe je poslati na naslov: Sokolsko društvo Sušak—Rijeka na Sušaku. 2488

Velika tiskarstva ženskih ročnih del

za trgovino, solo in dom

Tisoče novih, krasnih vzorcev. Čisti tisk, hitra izvršitev nizke cene. Predtiskujemo samo na prinesenem blagu. Entljanje, azuriranje, tamburiranje, mehnično umetno vezenje

Matek & Mikeš, Ljubljana, Dalmatinova 13

Kupujemo staro lito-železo

v vsaki množini.

Ponudbe z navedbo najnižje cene na

Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana.

Spominjajte se Tabora!

Baržun v krasnih barvah in najnovejših vzorcih

priloga turška

A. & E. SKABERNE

LJUBLJANA, Mestni trg 10

Oglejte si naše izložbe!

Oglejte si naše izložbe

Kral. ang. parobrod. linija

ROYAL MAIL LINE za JUŽNO AMERIKO

Brazilija-Uruguay-Argentina-Kubo-Chile-Peru

informacije brezplačno pri podzastopniku

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica šte. 26

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

Podeljuje vsakovrtno kredite, eskomтира menice, inkasira fakture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse v bančno stroko spadajoče posle

Sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše

Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije vodi poseben oddelek za njih prodajo, poleg tega prodaja tudi srečke Ratne štete na obroke pod zelo ugodnimi pogoji